

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Β4 Δ/ΝΣΗ ΔΙΜΕΡΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΧΩΡΕΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ, ΡΩΣΙΑ, ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ,
ΧΩΡΕΣ ΚΑΥΚΑΣΟΥ & ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ, ΚΑΘΩΣ
ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΩΝ Ο.Σ.Ε.Π.

Ιούλιος 2024

Κωνσταντίνος Δίκαιος, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Τσέλιου Ευαγγελία, Ακόλουθος ΟΕΥ

Ε.Ε. – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΔΥΤΙΚΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ

**Α. Για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης στην περιοχή,
1 δις ευρώ από το Επενδυτικό Πλαίσιο Δυτικών Βαλκανίων (Western Balkans Investment Framework - WBIF)**

- 500 εκατομμύρια ευρώ για άμεση ανακούφιση των επιχειρήσεων και των ευάλωτων νοικοκυριών από την υπέρμετρη αύξηση του ενεργειακού κόστους. Εξ αυτών, έχουν ήδη διατεθεί 450 εκ. ευρώ,
- 500 εκατομμύρια ευρώ θα διοχετευθούν βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, μέσω του **Επενδυτικού Πλαισίου Δυτικών Βαλκανίων (Western Balkans Investment Framework - WBIF)**, για την χρηματοδότηση **έργων ενεργειακής μετάβασης και ασφάλειας (βελτίωση διασυνδεδετηρίων αγωγών φυσικού αερίου και δικτύων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, Α.Π.Ε., ενεργειακά αποτελεσματικές ανακαινίσεις κτιρίων, μετάβαση προς φιλικές προς το περιβάλλον βιομηχανικές δραστηριότητες)**. Περιλαμβάνονται:

Ι. Χρηματοδότηση έξι σχεδίων Α.Π.Ε. με 120 εκ. €

1. Φωτοβολταϊκό Πάρκο Solar4Kosovo για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας (solar electric), Προϋπολογισμός 104,7 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 33,1 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2026 (Κόσοβο)
2. Φωτοβολταϊκό Πάρκο Solar4Kosovo II για παραγωγή θερμότητας (solar thermal), Προϋπολογισμός 77,3 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 22,5 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2027 (Κόσοβο)
3. Αποκατάσταση 6 Υδροηλεκτρικών Σταθμών, Προϋπολογισμός 36,4 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 11,2 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2025 (Βόρεια Μακεδονία)

Flagship 4 - Renewable energy

Kosovo

Solar4Kosovo - Photovoltaic Plant

WBIF EU grant	€33.1m
KfW loan (est.)	€29m
EIB loan (est.)	€32.6m
Beneficiary contribution	€10m
Estimated investment	€104.7m
Expected completion	2026

The electricity sector in Kosovo is almost entirely dependent on coal-fired power plants (97%). This investment project will install a solar photovoltaic plant of up to 100 MW installed capacity on former ash dump fields in the vicinity of Kosovo A thermal power plant. This will be the first large-scale solar photovoltaic plant in Kosovo and will increase installed capacities from 10.1 MW to 110.1 MW. Likewise, it will increase the share of solar power in the energy mix of Kosovo from 0.2 to 2.3%. The plant is expected to produce around 152 GWh of electricity and displace 152,000 tonnes of CO₂ annually.

Flagship 4 - Renewable energy

Kosovo

Solar4Kosovo II – Solar District Heating in Pristina

WBIF EU grant	€22.5m
KfW grant	€31.6m
EBRD loan (est.)	€18.8m
Beneficiary contribution	€4.4m
Estimated investment	€77.3m
Expected completion	2027

The heating sector in Kosovo consumes more energy than any other segment of the energy sector. The heat supply in Pristina is particularly inefficient, CO₂-intensive and predominantly covered by two coal-fired power plants, while the district heating system meets only around 25% of the demand. This investment project will introduce solar energy in the district heating sector in Kosovo. The facility will have a capacity of 50 MW including storage. The immediate beneficiaries of the project are up to 38,000 residents who will be connected to Pristina's district heating system as part of the network expansion measures.

Flagship 4 - Renewable energy

North Macedonia

Rehabilitation of Six Hydropower Plants Phase 3

WBIF EU grant	€11.2m
KfW grant and loan (est.)	€25.2m
Estimated investment	€36.4m
Expected completion	2025

Despite moderate investments in maintenance and minimal modernisation, North Macedonia's domestic production of electricity decreased by more than 25% over the last ten years. The country has an installed hydropower capacity of 1,500 GWh, accounting for 20% to 30% of the total domestic power generation. This project concerns the third phase of rehabilitation of 6 large hydropower plants organised into three hydropower systems with an overall installed capacity of 439 MW: Mavrovo, Ctn Dirm and Tikves. The investments will extend the lifetime of the plants, increase their generation capacity by 13.5 MW, and displace 38,000 tonnes of CO₂ annually.

4. Κατασκευή Αιολικού Πάρκου Bogdanci Wind Park, Προϋπολογισμός 30,4 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 9,3 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2025 (Βόρεια Μακεδονία)

5. Ανακατασκευή Υδροηλεκτρικού Σταθμού Vlasina, Προϋπολογισμός 82,3 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 15,4 εκ. €, δάνειο 67 εκ. € από EBRD, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2028. Σύμφωνα με ανακοίνωση EBRD (12/2023), θα προκηρυχθούν δύο διαγωνισμοί, ο πρώτος για τη σύμβαση για την προμήθεια έργων, η οποία θα βασίζεται στη διαδικασία ανοικτού διαγωνισμού δύο σταδίων της τράπεζας και ο δεύτερος για τη σύμβαση, η οποία θα αφορά την εποπτεία του έργου με βάση τη διαδικασία ανοικτού διαγωνισμού της τράπεζας (Σερβία)

6. Αιολικό Πάρκο Kostolac, Προϋπολογισμός 145,3 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 31,2 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2024 (Σερβία)

Flagship 4 - Renewable energy

North Macedonia

Bogdanci Wind Park Phase 2

WBIF EU grant	€9.3m
KfW grant and loan	€18.2m
Beneficiary contribution	€2.9m
Estimated investment	€30.4m
Expected completion	2025

North Macedonia aims to decarbonise the energy sector by gradually phasing out fossil fuels and increasing the share of renewable energy sources in the energy mix. Phase 1 of this pilot project, with a 36.6 MW installed capacity, was successfully developed with WBIF technical assistance and produced 103 GWh or 1.95% of the country's total electricity generation in 2021. This project will increase the capacity of the wind park by up to 15 MW, which is expected to produce 46 GWh of electricity annually, equivalent to the energy demand of around 6,000 households. In total, over 22,000 households will be supplied with more reliable and sustainable electricity.

Flagship 4 - Renewable energy

Serbia

Reconstruction of Vlasina Hydropower Plant

WBIF EU grant	€16.1m
EBRD loan (est.)	€61.6m
Beneficiary contribution	€0.2m
Estimated investment	€77.9m
Expected completion	2028

Serbia produces 62% of the country's electricity from low-quality lignite and nearly 30% from hydropower, with a small percentage coming from wind and solar. Vlasina hydropower system was constructed in two stages, 1946-58 and 1972-77, with an installed capacity of 128 MW. Due to the long exploitation period and equipment malfunctioning, the cascade currently has an output of only 60-80 MW. This project will replace all generation units, electromechanical and hydromechanical systems and control equipment. These investments will ensure a reliable and safe operation of the cascade over the next 30 years, with an output of 136 MW, significantly improving the balancing and stability of the electricity system. The plants are expected to produce 309 GWh annually, equivalent to the energy demand of 93,000 households.

Flagship 4 - Renewable energy

Serbia

Kostolac Wind Farm

WBIF EU grant	€31.2m
KfW grant and loan	€81.8m
Beneficiary contribution	€32.3m
Estimated investment	€145.3m
Expected completion	2024

This project will install a 66 MW wind farm in Kostolac, in eastern Serbia, on the site of depleted open-cast mines. The plant is expected to produce 187 GWh of electricity, equivalent to the energy demand of 45,000 households, and displace 174,000 tonnes of CO₂ annually. The investments are part of the country's effort to diversify the energy mix, increase renewable electricity generation, reduce dependence on fossil fuels, support decarbonisation, and clean up and reuse the site of the exhausted coal mine.

II. Χρηματοδότηση τριών σχεδίων ενίσχυσης ανταγωνιστικότητας του ιδιωτικού τομέα με 52 εκ. €

1. Το Πρόγραμμα SMEs Go Green της EBRD, για την επιβοήθηση χρηματοδότησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων για βιώσιμες περιβαλλοντικά επενδύσεις,
2. Το Πρόγραμμα Western Balkans Climate, το οποίο προωθεί την έκδοση «πράσινων ομολόγων» για την χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, και
3. Το Πρόγραμμα Green Finance for Inclusion, με στόχο την στήριξη της καινοτόμου ενεργειακής αποτελεσματικότητας και των επενδύσεων με χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

III. Χρηματοδότηση Περιφερειακού Προγράμματος Ενεργειακής Αποτελεσματικότητας με 100 εκ. €

IV. Παροχή εγγυήσεων 130 εκ. € για επενδύσεις (Western Balkans Guarantee Facility) σε πράσινη ενέργεια, τεχνολογία και ψηφιοποίηση, μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου European Fund for Sustainable Development Plus (EFSD+)

V. Χρηματοδότηση για το Regional Energy Efficiency Program (REEP), το οποίο υλοποιούν η EBRD και η Αναπτυξιακή Τράπεζα Γερμανίας KfW, με 100 εκ. €

B. Εργαλεία Προενταξιακής Βοήθειας (Instruments for Pre-Accession Assistance) IPA III 2021-2027

Όλες οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων βρίσκονται σε **προ-ενταξιακό στάδιο εισδοχής στην Ε.Ε.** και επομένως λαμβάνουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο των Εργαλείων Προενταξιακής Βοήθειας IPA III (Instruments for Pre-Accession Assistance) 2021-2027, συνολικού προϋπολογισμού 14,2 δις ευρώ.

Οι κύριοι πυλώνες χρηματοδότησης των εργαλείων προενταξιακής βοήθειας IPA III 2021-2027 είναι:

- Το **κράτος δικαίου**, τα **θεμελιώδη δικαιώματα** και η **δημοκρατία** (2,1 δις €, 14,8% του συνόλου),
- Η **χρηστή διακυβέρνηση**, η **εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό κεκτημένο**, οι **σχέσεις καλής γειτονίας** και η **στρατηγική επικοινωνία** (2,3 δις €, 16,2%),
- Η **πράσινη ατζέντα** και η **βιώσιμη διασυνδεσιμότητα** (5,9 δις €, 41,5%),
- Ο **ανταγωνισμός** και η **ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς** (3,1 δις €, 21,8%), και
- Η **διασυνοριακή συνεργασία** (0,5 δις €, 3,4%).

Αντίθετα με τα IPA I & II, δεν προκαθορίζεται η κατανομή των κονδυλίων ανά χώρα (εθνικοί φάκελοι), αντίθετα οι πόροι διατίθενται ανάλογα με την ποιότητα των προτάσεων/προγραμμάτων και τις επιδόσεις της κάθε χώρας. Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων επιδιώκουν μια διαφοροποιημένη και πιο ευέλικτη προσέγγιση, η οποία θα επιτρέψει ενισχυμένη πρόσβαση στα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε., προκειμένου να καλύψουν το υφιστάμενο επενδυτικό κενό, με τελικό στόχο την επίτευξη σύγκλισης με τον ενωσιακό μέσο όρο.

Κύρια πρόκληση παραμένει η χαμηλή απορροφητικότητα των προς διάθεση κονδυλίων, ενώ η Ε. Επιτροπή στοχεύει, κατά τα προσεχή έτη, σε χρηματοδότηση σημαντικών τομεακών έργων υποδομής, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανάπτυξη και την Ανασυγκρότηση καθώς και Διεθνή Χρηματοδοτικά Ιδρύματα.

Γ. 5^ο Χρηματοδοτικό Πακέτο 528 εκ. € Οικονομικού και Επενδυτικού Σχεδίου για τα Δυτικά Βαλκάνια - Υλοποίηση 14 εμβληματικών έργων στην περιοχή, μέσω του εργαλείου IPA III

Το **Οικονομικό και Επενδυτικό Σχέδιο Δυτικών Βαλκανίων** έχει συνολικό προϋπολογισμό 30 δις ευρώ και εστιάζει στην υλοποίηση μεγάλων έργων που σχετίζονται με την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, την συνδεσιμότητα και τις βιώσιμες μεταφορές, την καθαρή ενέργεια, την στήριξη προς τον ιδιωτικό τομέα και την ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού. Μέχρι στιγμής έχουν εγκριθεί ευρωπαϊκά κονδύλια ύψους 1,8 δις € για την χρηματοδότηση 40 έργων συνολικής αξίας 5,7 δις €. Κύριο παράγοντα υλοποίησης του ΟΕΣ αποτελεί το **Επενδυτικό Πλαίσιο Δυτικών Βαλκανίων** (Western Balkans Investment Framework - WBIF), του οποίου το μεγαλύτερο μέρος των χρηματοδοτήσεων έχει διατεθεί στις **υποδομές και μεταφορές**, ενώ μεγάλο μέρος διατίθεται πλέον στην **καθαρή ενέργεια** (με πτωτικές τάσεις για το φυσικό αέριο, καθώς δεν είναι πλέον επιλέξιμο). Η Ε. Επιτροπή σημειώνει επίσης την τάση αύξησης επενδύσεων σε υποδομές για **διαχείριση απορριμμάτων και επεξεργασία λυμάτων**, ενώ θεωρεί ότι απαιτείται μεγαλύτερη έμφαση στην **ψηφιακή μετάβαση** και στην **ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα**.

Στις 30 Ιουνίου 2023, εγκρίθηκε το **πέμπτο χρηματοδοτικό πακέτο**, το οποίο θα χορηγήσει, μέσω του εργαλείου IPA III, **ενισχύσεις ύψους 528 εκ. € για την υλοποίηση 14 εμβληματικών έργων στην περιοχή**. Τα εν λόγω έργα, συνολικού προϋπολογισμού 2,1 δις €, θα λάβουν συμπληρωματική διμερή ενίσχυση από τα κ-μ της Ε.Ε. και τη Νορβηγία, καθώς και χαμηλότοκα δάνεια από διεθνή χρηματοοικονομικά ιδρύματα. Εστιάζονται δε στους τομείς των βιώσιμων μεταφορών, της πράσινης ενέργειας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, της ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων, καθώς και της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα.

I. Βιώσιμες Μεταφορές (Sustainable Transport)

1. Οδικός Άξονας Vc, Τμήμα Αυτοκινητοδρόμου Ozimice – Poprikuše. Μήκος 11,9 χλμ., 5 τούνελ & 9 γέφυρες (Βοσνία και Ερζεγοβίνη)

Προϋπολογισμός 354,3 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 141,4 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2026

2. Οδικός Άξονας Vc, Τμήμα Αυτοκινητοδρόμου Mostar North–Mostar South μήκους 14,2 χλμ. (Βοσνία και Ερζεγοβίνη),

Προϋπολογισμός 383 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 155,9 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2026

3. Οδικός Άξονας VIII, Αυτοκινητόδρομος A2, Τμήμα Kriva Palanka-Stracin μήκους 23 χλμ. (Βόρεια Μακεδονία)

Προϋπολογισμός 36,7 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 14 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2024

II. Πράσινη Ενέργεια (Clean Energy)

4. Εκσυγχρονισμός της Υδροηλεκτρικής Μονάδας Bistrica (Σερβία), προς βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και την μείωση των εκπομπών φαινομένου θερμοκηπίου (GHGs)

Προϋπολογισμός 40,9 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 7,7 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2028

- Ανακατασκευή **Υδροηλεκτρικής Μονάδας Vlasina** (Σερβία). Το έργο αυτό θα αντικαταστήσει όλες τις μονάδες παραγωγής, τα ηλεκτρομηχανολογικά και υδρομηχανικά συστήματα και τον εξοπλισμό ελέγχου. Οι επενδύσεις αυτές θα εξασφαλίσουν την αξιόπιστη και ασφαλή λειτουργία του καταρράκτη τα επόμενα 30 χρόνια, με ισχύ 136 MW, βελτιώνοντας σημαντικά τη σταθερότητα του ηλεκτρικού συστήματος. Οι μονάδες αναμένεται να παράγουν 309 GWh ετησίως, που ισοδυναμεί με τη ζήτηση ενέργειας 93.000 νοικοκυριών.

Προϋπολογισμός 77,7 εκ.€ Ενίσχυση Ε.Ε μέσω WBIF 16εκ.€
Αναμενόμενη ολοκλήρωση 2029

5. Εκσυγχρονισμός της Υδροηλεκτρικής Μονάδας Čarlijina (Βοσνία και Ερζεγοβίνη), προκειμένου να επεκταθεί η διάρκεια παραγωγικής ζωής της κατά 15 έτη

Προϋπολογισμός 18,9 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 3,1 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2026

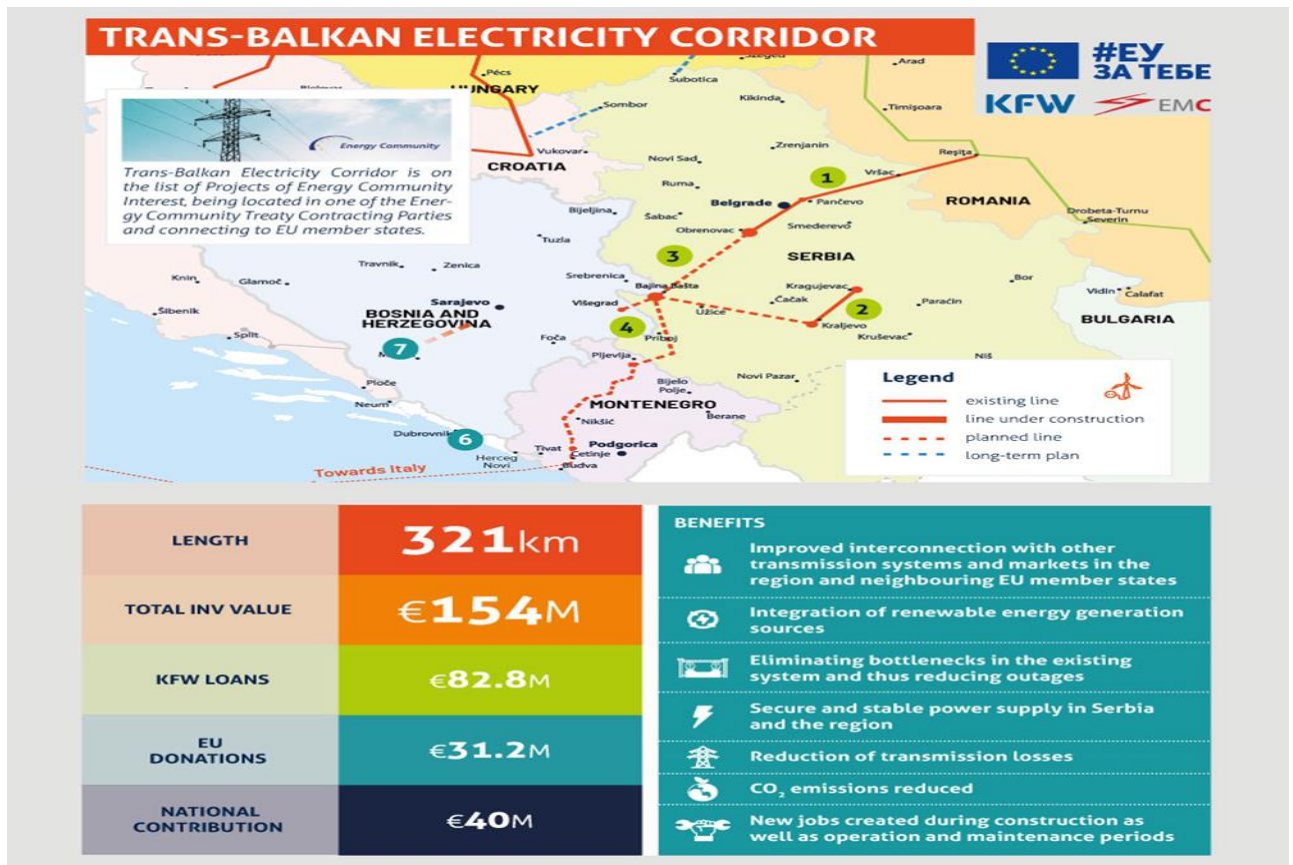
6. Βελτίωση της ενεργειακής αποτελεσματικότητας κτιρίων (Βόρεια Μακεδονία)

Προϋπολογισμός 27,5 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 2,2 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2025

- **Κατασκευή γραμμής ηλεκτρικής διασύνδεσης 400 kV** (Σερβία) από τον υποσταθμό Bajina Bašta έως τα σύνορα με τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και το Μαυροβούνιο. Η έναρξη των εργασιών έχει προγραμματιστεί στις αρχές του 2025 μετά την έναρξη της κατασκευής του τρίτου τμήματος που συνδέει το Obrenovac με την Bajina Bašta και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2027. Η Ε.Ε συνεισέφερε στο έργο μέσω του WBIF ποσό ύψους 11 εκατομμυρίων ευρώ το οποίο συμπληρώνεται από δάνειο της KfW ύψους 30 εκατομμυρίων ευρώ. Το έργο εντάσσεται στο πλαίσιο του Διαβαλκανικού Ηλεκτρικού Διαδρόμου, ο οποίος συμβάλλει

στην δημιουργία περιφερειακού δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας που συνδέει τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, του Μαυροβουνίου και της Σερβίας με αυτές της Κροατίας, της Ουγγαρίας, της Ρουμανίας και της Ιταλίας μέσω εναέριων γραμμών 400 kV και υποθαλάσσιων καλωδίων.

7. Ενίσχυση Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας, προκειμένου να ενσωματώσει ενέργεια από ΑΠΕ, με στόχο την βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας και την μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (Βόρεια Μακεδονία)

Προϋπολογισμός 36,7 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 14 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2024

8. Green Transport Tirana: Δημιουργία υπηρεσίας ηλεκτρικών λεωφορείων (electric bus rapid transport system, e-BRT), με στόχο τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την αντιμετώπιση της κυκλοφοριακής συμφόρησης. Έχει εγκριθεί η δανειοδότηση με 50εκ.€ από τη Γερμανική Αναπτυξιακή Τράπεζα KfW και αναμένεται στο προσεχές διάστημα η πρόσκληση για προσφορές (διαγωνισμός) από την Αλβανική Κυβέρνηση. Το συνολικό κόστος του έργου, ύψους 110,26 εκ.€ καλύπτεται μέσω επιχορήγησης ύψους 31,09 εκ.€ από το επενδυτικό πλαίσιο για τα Δυτικά Βαλκάνια, δάνειο ύψους 50εκ.€ από την KfW και 29,17 εκ.€ από το Δήμο Τιράνων με αναμενόμενη ολοκλήρωση το 2029.

Προϋπολογισμός 111,3 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 32,1 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2029

III. Προστασία του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής (Environment & Climate)

9. Sarajevo Water Project /Δίκτυο ύδρευσης (αντικατάσταση και αποκατάσταση σωληνώσεων)

Βελτίωση και αποκατάσταση του συστήματος υδροδότησης στο Σεράγεβο. Περιορισμός των διαρροών δια της αντικατάστασης και επισκευής σωληνώσεων, αντλιών και συνδέσεων με νοικοκυριά. Εκτιμώμενο κόστος επένδυσης 32,2 εκ.€ (επιχορήγηση 2,6 εκ.€ από WBIF, επιχορήγηση 0,8 εκ. € από Ε.Ε και συμμετοχή χώρας 0,1 εκ.€). Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης 2026.

Προϋπολογισμός 32,2 εκ. €, Ενίσχυση WBIF 2,6 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2025

IV. Ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων (Human Development)

10. Βελτίωση ενεργειακής αποτελεσματικότητας Campus Πανεπιστημίου Βελιγραδίου (Σερβία)

Προϋπολογισμός 36,7 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 14 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2024

- **Κατασκευή νέου παιδιατρικού νοσοκομείου στο Βελιγράδι.** Το συνολικό κόστος του έργου εκτιμάται σε 164 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένου ενός δανείου από τη CEB (Social Development bank for Europe) 54 εκατ. ευρώ και της συνεισφοράς του δικαιούχου 73,6 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για ένα από τα εμβληματικά έργα στον κοινωνικό τομέα του Οικονομικού και Επενδυτικού Σχεδίου της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια 2021-2027

Αναμενόμενη ολοκλήρωση 2026

V. Ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα (Private sector)

11. Χρηματοδότηση μέτρων βιώσιμης ανάπτυξης και ενεργειακής αποτελεσματικότητας, μέσω του Ταμείου Green for Growth Fund (GGF), με στόχο την μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και τον περιορισμό των εκπομπών (Greenhouse Gas Emissions – GHGs) που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου (Χώρες WB6)

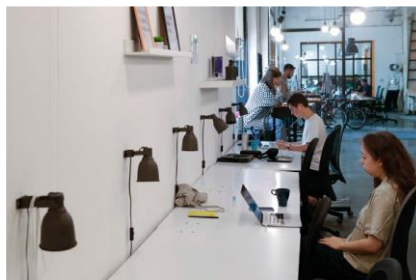
Προϋπολογισμός 231 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 24 εκ. €

12. Πρόγραμμα SAFE - Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης μικρών τοπικών εταιρειών (local micro-enterprises/LMEs, με έμφαση στις «κοινωνικές επιχειρήσεις¹») μέσω πρόσβασης σε πηγές χρηματοδότησης (Χώρες WB6)

Προϋπολογισμός 40,4 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 10,4 εκ. €

13. Πρόγραμμα GO DIGITAL IN THE WESTERN BALKANS – Παρέχει χρηματοδότηση και τεχνογνωσία προς την κατεύθυνση της ψηφιοποίησης, του αυτοματισμού και της συνακόλουθης βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (Χώρες WB6)

Προϋπολογισμός 177,7 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 27,6 εκ. €

¹ Κοινωνικές Επιχειρήσεις: Ενθαρρύνουν την συμπεριληψη ατόμων από ευάλωτες κοινωνικά ομάδες στην αγορά εργασίας και, παράλληλα, βοηθούν στην αναδιανομή του Εθνικού Εισοδήματος, προς όφελος των ομάδων αυτών, με στόχο την αύξηση της απασχόλησης και της ευμάρειας

14. Ενίσχυσης βιώσιμης ασφάλειας μεταφορών (Safe and Sustainable Transport Program – SSTP), μέσω βελτίωσης οδικής ασφάλειας, δημιουργίας υποδομών ανεφοδιασμού με εναλλακτικά καύσιμα και ανάπτυξης έξυπνων συστημάτων μεταφορών, σε πλαίσιο πράσινης ατζέντας (Χώρες WB6)

Προϋπολογισμός 494,8 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 80 εκ. €

ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Εγκατάσταση ευρυζωνικών υποδομών σε αγροτικές περιοχές. Το υποστηριζόμενο από την ΕΕ έργο Rural Broadband Rollout ξεκίνησε το 2020 και δίνει τη δυνατότητα στη Σερβία να επεκτείνει τις υπάρχουσες υποδομές οπτικών ινών σε 300.000 νοικοκυριά και σε 1.500 σχολεία/δημόσια ιδρύματα καθώς και σε 1.800 απομακρυσμένους οικισμούς αγροτικών περιοχών οι οποίοι δεν έχουν πρόσβαση σε ευρυζωνικό δίκτυο

Economic and Investment Plan for the Western Balkans 2021-2027

Flagship 8 Digital Infrastructure

The following concrete projects should be supported:

- The development and roll-out of **national broadband infrastructure in the six Western Balkans partners** will continue – with the completion of the most advanced investment projects in the region by 2024. The preparation of further investments elsewhere will be accelerated with particular focus on connecting rural areas.
- Setting up secure, energy-efficient and trustworthy data centres, edge and cloud infrastructures while ensuring alignment with EU's rules and fundamental values, including data protection, as well as linking to EU initiatives on high performance computers, digital incubators and innovation hubs.
- Building on ongoing initiatives such as the Balkan Digital Highway, synergies with other connectivity areas such as transport and energy should be fully explored in the context of infrastructure-sharing. In addition, using technology and data purposefully to make better decisions has a high potential to deliver a better quality of life for the citizens in the region. Support will also be provided for adapting to the rapid transformative technological development in order to remain prosperous and competitive. The EU will promote cooperation in digital education globally through the renewed Digital Education Action Plan (DEAP) and promote equality in access, in particular for disadvantaged groups, including Roma.

Η επένδυση υποστηρίζεται από επιχορήγηση 34 εκ.€ από την ΕΕ, πακέτο δανείου της ΕΤΑΑ ύψους 118 εκ.€ και επιχορήγηση τεχνικής βοήθειας 1,7 μέσω WBIF.

Δ. 6^ο Χρηματοδοτικό Πακέτο 680 εκ. € Οικονομικού και Επενδυτικού Σχεδίου για τα Δυτικά Βαλκάνια - Υλοποίηση 5 εμβληματικών έργων στην περιοχή, μέσω του εργαλείου IPA III

Στις 13 Δεκεμβρίου 2023, η Ε. Επιτροπή ανακοίνωσε ένα νέο επενδυτικό πακέτο ενισχύσεων ύψους **680 εκ. € για την υλοποίηση 5 επιπλέον εμβληματικών έργων στην περιοχή**. Τα εν λόγω έργα, εστιάζονται στους τομείς των βιώσιμων –σιδηροδρομικών- μεταφορών (2 έργα) και της πράσινης ενέργειας (ΑΠΕ, 3 έργα). Το χρηματοδοτικό πακέτο περιλαμβάνει 253,2 εκ. € σε ενισχύσεις και αναμένεται να προσελκύσει επενδυτικά κεφάλαια της τάξης των 16,6 δις €, βλ.

https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/european-commission-announces-additional-eu680-million-investment-package-western-balkans-under-2023-12-13_en

&

https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-12/EIP_5_new_flagships_December_2023.pdf

I. Βιώσιμες Μεταφορές (Sustainable Transport)

1. Άξονας VIII (Ανατολική Σιδηροδρομική Παραεγνατία), Τμήμα Σιδηροδρόμου Durrës (Δυρράχιο) – Rrogozhinë, μήκους 33,5 χλμ.. Το έργο αφορά την ανάταξη της γραμμής, ηλεκτροδότηση, σηματοδότηση και εγκατάσταση τηλεπικοινωνίας. Περιλαμβάνεται η επέκταση της γραμμής από Shkozëzët έως Rrogozhinë, η κατασκευή νέων γεφυρών σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, η κατασκευή 4 νέων σταθμών και η ανακατασκευή του σταθμού Shkozëzët (Αλβανία). Έχει εγκριθεί η επένδυση από WBIF, ωστόσο η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων δεν έχει ακόμα υπογράψει ενώ εκκρεμεί και η δημοσίευση της προκήρυξης.

Προϋπολογισμός 120,5 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 62,6 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2028

2. Σιδηροδρομική διασύνδεση Bar (Λιμένας Μαυροβούνιου στην Αδριατική) – Βελιγραδίου, εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση του τμήματος Bar – Golubovci, το οποίο αποτελεί επέκταση του αναθεωρημένου Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών - TEN-T (Μαυροβούνιο)

Προϋπολογισμός 226,5 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 116,5 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2029

II. Πράσινη Ενέργεια (Clean Energy)

3. Δημιουργία Φωτοβολταϊκού Πάρκου, ισχύος 50 MW, σε περιοχή Belshë Αλβανίας. Προβλέπεται να παράγει 79 GWh ηλεκτρικής ενέργειας και να μειώνει τις εκπομπές CO₂ κατά 50.000 τόνους ετησίως. Βρίσκεται κοντά στο Belshë στην κεντρική Αλβανία, στην επαρχία Elbasan. Το έργο εκτιμάται σε 41,8 εκ. € εκ των οποίων τα 9,6 εκ.€ είναι επιχορήγηση από το WBIF. Η ΕΤΑΑ έχει εγκρίνει δάνειο ύψους 30 εκ. € ενώ η δικαιούχος KESH πρέπει να συνεισφέρει μόνο 2,2 εκ.€

Προϋπολογισμός 41,8 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 9,6 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2026

4. Δημιουργία Αιολικού Πάρκου, εγκατεστημένης ισχύος 132 MW, σε περιοχή Poklečani Δυτικής Βοσνίας & Ερζεγοβίνης. Προβλέπεται να παράγει 436 GWh ηλεκτρικής ενέργειας και να μειώνει τις εκπομπές CO₂ κατά 446.900 τόνους ετησίως (Βοσνία & Ερζεγοβίνη)

Προϋπολογισμός 200,3 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 43,7 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2027

5. Δημιουργία Αιολικού Πάρκου, εγκατεστημένης ισχύος 50 MW, σε οροπέδιο περιοχής Vlačić. Προβλέπεται να παράγει 112 GWh ηλεκτρικής ενέργειας και να μειώνει τις εκπομπές CO₂ κατά 140.000 τόνους ετησίως (Βοσνία & Ερζεγοβίνη)

Προϋπολογισμός 90,9 εκ. €, Ενίσχυση Ε.Ε. WBIF 20,9 εκ. €, αναμενόμενη ολοκλήρωση 2028

Ε. Για την επιτάχυνση της σύγκλισης των οικονομιών των Δυτικών Βαλκανίων με την Ε.Ε., 6 δις ευρώ μέσω ενίσχυσης των κρατικών προϋπολογισμών και WBIF (Νέο Αναπτυξιακό Σχέδιο για τα Δυτικά Βαλκάνια - New Growth Plan)

Στην τελευταία Σύνοδο Κορυφής (Τίρανα, 16 Οκτωβρίου 2023), ανακοινώθηκε το **νέο αναπτυξιακό πλάνο της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια**, με μακροπρόθεσμο στόχο την ομαλότερη ένταξή τους στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής, κα Ursula von der Leyen, έθεσε ως βασική προϋπόθεση την επίτευξη προόδου από τις χώρες WB6 ως προς α) την βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου για την επιχειρηματικότητα, β) την καταπολέμηση της διαφθοράς και γ) την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, προκειμένου να εκχωρηθεί πρόσβαση σε τμήματα της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και να ενεργοποιηθεί νέο αναπτυξιακό σχέδιο (βλ. κατωτέρω).

Το **Νέο Αναπτυξιακό Σχέδιο για τα Δυτικά Βαλκάνια** (New Growth Plan) ανακοινώθηκε στις 8/11/2023 και αποτελεί απάντηση στην ανάγκη της επιτάχυνσης της σύγκλισης των οικονομιών των Δυτικών Βαλκανίων με την Ε.Ε., ενόψει της προοπτικής ένταξής τους. Ανέρχεται σε **6 δις ευρώ** (2 δις ευρώ επιχορηγήσεις και 4 δις ευρώ δάνεια με ευνοϊκούς όρους), εκ των οποίων 3 δις € προβλέπεται να διοχετευθούν απευθείας στους προϋπολογισμούς των χωρών ΔΒ, ενώ τα λοιπά 3 δις € θα διατεθούν μέσω των μηχανισμών του Επενδυτικού Πλαισίου Δυτικών Βαλκανίων (WBIF). Βασίζεται στην προώθηση των μεταρρυθμίσεων και της περιφερειακής οικονομικής συνεργασίας ως πρώτου σταδίου για την ένταξη των χωρών WB6 στην ενιαία αγορά. Αποτελείται από τέσσερις πυλώνες: α) Ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς της Ε.Ε., β) ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης στο πλαίσιο της Κοινής Περιφερειακής Αγοράς των Δυτικών Βαλκανίων, γ) επιτάχυνση θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων, και δ) αύξηση της χρηματοδότησης για ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων. Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύσσονται επτά δράσεις προτεραιότητας, 1) η **ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών**, 2) η **ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών και εργαζομένων**, 3) η **πρόσβαση στη Single Euro Payment Area**

(SEPA), 4) η διευκόλυνση των οδικών μεταφορών, 5) η ενοποίηση των αγορών ενέργειας και η απανθρακοποίηση, 6) η ενιαία ψηφιακή αγορά, και 7) η ένταξη στις αλυσίδες εφοδιασμού της βιομηχανίας.

Βόρεια Μακεδονία : Η Κυβέρνηση έχει εγκρίνει (Απρίλιος 2024) και αποστέλλει στην Επιτροπή επικαιροποιημένο Σχέδιο Μεταρρυθμιστικής Ατζέντας 2024-2027 στο πλαίσιο του Growth Plan. Κατόπιν καθορισμού τελικής ατζέντας μεταρρυθμίσεων (Μάιος 2024) αναμένεται να αποδεσμευτεί η πρώτη δόση κονδυλίων ύψους 59εκ.€ (7% επί του συνόλου 850εκ.€ που προβλέπονται από το Growth Plan για τη χώρα). Αξίζει να σημειωθεί ότι στην ανωτέρω ατζέντα γίνεται αναφορά στη δημιουργία και βελτίωση πράσινων διαδρόμων (Green Lanes) στα συνοριακά περάσματα καθώς και στην ενίσχυση της τελωνειακής συνεργασίας. Για τη ΔΒΜ ως συνοριακό σημείο πράσινης λωρίδας με την Ελλάδα ορίστηκε η Bodozorica (σταθμός Ευζώνων).

ΣΤ. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank – EIB)

Έχει επενδύσει στην περιοχή Δυτικών Βαλκανίων 2,5 δις ευρώ από το 2020 (824 εκ. ευρώ το 2022). Θέτει ως προτεραιότητα την χρηματοδότηση έργων α) **Σιδηροδρομικών, ποτάμιων και ηλεκτροκίνητων αστικών μεταφορών (urban e-mobility)**, β) **Διαχείρισης λυμάτων**, γ) **Εκσυγχρονισμού υφιστάμενων υδροηλεκτρικών μονάδων και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων**, δ) **Ψηφιοποίησης**, και ε) **Ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα και επενδύσεων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις**. Ενδεικτικά έργα:

1. Αλβανία

- Επιχορήγηση 1 εκ. €, για την βελτίωση του δικτύου ύδρευσης Τιράνων. Η επιχορήγηση θα στηρίξει έργο βελτίωσης υδροδότησης που θα ωφελήσει περισσότερους από 800.000 κατοίκους και έρχεται να προστεθεί σε δάνειο ύψους 80 εκ.€ που χορήγησε η ΕΤΕΠ το 2021 για τη βελτίωση του συστήματος ύδρευσης Τιράνων. Ωστόσο, εντοπίζεται πρόβλημα ασάφειας αναφορικά με τις άδειες εκτέλεσης έργων.
- Επιχορήγηση τεχνικής βοήθειας για την προμελέτη τμήματος του ανατολικού σιδηροδρομικού Διαδρόμου 8. Ο εκσυγχρονισμένος σιδηρόδρομος θα είναι πλήρως ηλεκτροδοτούμενος και αναμένεται να μειώσει το χρόνο ταξιδιού μεταξύ Αλβανίας και Μαυροβουνίου σε μόλις δύο ώρες. Η χρηματοδότηση του συνολικού έργου είναι μια συλλογική προσπάθεια στην οποία συμμετέχουν η Αλβανική Κυβέρνηση, η ΕΤΑΑ, Η ΕΕ μέσω του WBIF και η ΕΤΕ. Ειδικότερα, ο προϋπολογισμός του συνολικού έργου ανέρχεται σε 373 εκ.€ με σημαντικό μέρος του να χρηματοδοτείται από την ΕΤΑΑ (δάνειο ύψους 98 εκ.€)

2. Βόρεια Μακεδονία

- Στήριξη 100 εκ. € με στόχο την πράσινη μετάβαση μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Χρηματοδότηση υπό μορφή δανείων, μέσω της Development Bank of North Macedonia (DBNM), για παροχή ρευστότητας σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις,
- Κατασκευή Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων Σκοπίων,
- Κατασκευή **διασυνδετηρίου αγωγού φυσικού αερίου Ελλάδας-ΔΒΜ** (εντός της επικράτειας της τελευταίας). Η αξία του έργου ανέρχεται σε 92,2 εκ. € (επιχορήγηση 12,7 εκ.€ από WBIF, δάνειο 28,9 εκ.€ από EIB, 1,2 εκ.€ από EU CONNECTA ως εξωτερικός δανεισμός, 48 εκ.€ από EBRD και 1,38 εκ.€ από ίδιους πόρους). Για το εν λόγω έργο έχει ολοκληρωθεί η κατάθεση προσφορών από ενδιαφερόμενες εταιρείες για την κατασκευή του τμήματος εντός της επικράτειας της ΔΒΜ και αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί έως τις 31/12/2025.
- Ολοκλήρωση κατασκευής ανατολικού τμήματος σιδηροδρομικής σύνδεσης Διαδρόμου 8.
- **Φράγμα Zletovica**, παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και άρδευσης. Το έργο εκτιμάται σε 131 εκ.€ (επιχορήγηση 1εκ.€ από WBIF, δάνειο ΕΤΕ 57 εκ.€, εξωτερικός δανεισμός 70 εκ.€ Ιαπωνικής Τράπεζας Ανάπτυξης και ίδιοι πόροι 3 εκ.€). Βρίσκεται σε στάδιο σχεδιασμού και δεν υπάρχει ακόμη εκτιμώμενος χρόνος έκδοσης της προκήρυξης.

3. Κόσοβο

- Χρηματοδότηση 38 εκ. €, για την αποκατάσταση της σιδηροδρομικής γραμμής Διαδρόμου 10, την σηματοδότηση και την εγκατάσταση τηλεπικοινωνιών. Το έργο συγχρηματοδοτείται με 56 εκ. € από το Επενδυτικό Πλαίσιο Δυτικών Βαλκανίων.

4. Σερβία

- Εκσυγχρονισμός σιδηροδρομικής γραμμής Βελιγράδι-Νις, χρηματοδότηση 140 εκ. €. Το έργο περιλαμβάνεται στην ανάπτυξη υποδομών μεταφορών του Διαδρόμου X (High Speed Railways) του Πανευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών, με βασικό στόχο την συμβολή στην ανταγωνιστικότητα και την οικονομική ανάπτυξη της Σερβίας. Η σύμβαση υπεγράφη στις 16/12/2022 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της σερβικής “RAILWAYS INFRASTRUCTURE LLC BELGRADE” Για το σύνολο της γραμμής, το κόστος κατασκευής υπολογίζεται στα 2,8 δις ευρώ και θα χρηματοδοτηθεί από διάφορες πηγές συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ) καθώς και επιχορηγήσεις ΕΕ μέσω του μηχανισμού WBIF. Για το εν λόγω έργο, την 1^η Ιουλίου τρέχοντος έτους (2024) αναμένεται να προκηρυχθεί διαγωνισμός για την κατασκευή τμήματος του σιδηροδρόμου υψηλής ταχύτητας.
- Ενίσχυση 160 εκ. € με στόχο την πράσινη μετάβαση μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Χρηματοδότηση υπό μορφή δανείων, μέσω της σερβικής “BANCA INTESA AD BEOGRAD, INTESA LEASING DOO BEOGRAD”. Στο πλαίσιο αυτό, ο βραχίονας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για δραστηριότητες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (EIB Global) και η Banca Intesa Βελιγραδίου υπέγραψαν σύμβαση για δάνεια ύψους 100 εκατ. ευρώ, για τη βελτίωση της πρόσβασης μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση και τη στήριξη πράσινων έργων στον ιδιωτικό τομέα
- γ. Κατασκευή εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων σε περιοχή Παλίλουλα Βελιγραδίου.

5. Βοσνία και Ερζεγοβίνη

- **Οδικός άξονας Corridor Vc, τμήμα αυτοκινητόδρομου Johovac- Vukosavlje** . Έργο εκτιμώμενης αξίας 470,3 εκ.€ (186,1 εκ.€ επιχορήγηση WBIF, δάνειο 250,2 εκ.€ EIB και ίδια συμμετοχή κράτους 33,5 εκ.€). Το έργο εκτιμάται να έχει ολοκληρωθεί έως 2028.
- **Οδικός άξονας Corridor Vc, τμήμα αυτοκινητόδρομου Medakovo-Ozimice Motorway Subsection**. Το συνολικό έργο ανέρχεται σε 383,4 εκ.€ (81,8 εκ.€, δάνειο EIB 180 εκ.€ και ίδιοι πόροι 121,6 εκ.€) και εκτιμάται να έχει ολοκληρωθεί το 2026.
- **Οδικός άξονας Corridor Vc, τμήμα αυτοκινητόδρομου Kvanj Tunnel-Buna Motorway Subsection**. Έργο εκτιμώμενης αξίας 107 εκ.€ (επιχορήγηση WBIF 45,5 εκ.€, δάνειο EIB 59,4 εκ.€ και ίδιοι πόροι 2,1 εκ.€). Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης 2026.
- **Αιολικό Πάρκο / Poklecani Wind Farm**. Το έργο έχει εκτιμώμενο κόστος 200,3 εκ. € (επιχορήγηση 43,7 εκ.€ από WBIF, δάνειο από KfW² 75 εκ.€, δάνειο EIB 75 εκ.€ και ίδιοι πόροι 6,2 εκ.€). Αναμενόμενος χρόνος ολοκλήρωσης 2027.
- **Αιολικό Πάρκο / Vlasic Wind Power Plant**. Η αξία του έργου ανέρχεται σε 90,9 εκ.€ (επιχορήγηση 20,9 εκ.€ από WBIF, δάνειο KfW 16.5 εκ.€, δάνειο EIB 0.8 εκ.€ και ίδια συμμετοχή κράτους 16,7 εκ.€). Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης έργου 2028.

² Κρατική Επενδυτική και Αναπτυξιακή Τράπεζα Γερμανίας

Έχει χαρακτηρίσει τα Δυτικά Βαλκάνια ως περιοχή προτεραιότητας, με ατζέντα που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, έργα που προωθούν τη **μετάβαση στην πράσινη ενέργεια** (ΑΠΕ, παραγωγή ενέργειας από απόβλητα), την **περιφερειακή συνδεσιμότητα**, τις **περιβαλλοντικές υποδομές** (ενεργειακή απόδοση κτιρίων) καθώς και χρηματοδοτικές παρεμβάσεις για τον **ιδιωτικό τομέα**. Ενδεικτικά έργα:

1. Αλβανία

- Δάνειο ύψους 33 εκ. € στην “Voltalia SA”, για την κατασκευή και λειτουργία **φωτοβολταϊκού πάρκου στην περιοχή Καραβάστα** (“Karavasta Solar Power Plant”). Το εν λόγω έργο έχει ολοκληρωθεί.
- Δάνειο ύψους 36,9 εκ. € για τη **σιδηροδρομική σύνδεση Δυρραχίου-Τιράνων** (34 χλμ.) και των Τιράνων με το Διεθνές Αεροδρόμιο της πόλης (5 χλμ.). Το έργο βρίσκεται υπό κατασκευή.
- Χορήγηση δανείων έως 2 εκ. € για τη **στήριξη της αγροτικής επιχειρηματικότητας**, σε συνεργασία με την Union Bank και 12 εκ. € για την αγροτική βιομηχανία και τον τουρισμό, σε συνεργασία με την Raiffeisen Bank Albania.5

2. Βόρεια Μακεδονία

- Από κοινού δανειοδότηση της Δημοκρατίας της Βορείου Μακεδονίας από ΕΤΕπ, ΕΤΑΑ και WBIF προς όφελος της Public Enterprise for Railways Infrastructure (“PERI”) για την κατασκευή του τελευταίου τμήματος **σιδηροδρομικών υποδομών** στο ανατολικό κομμάτι του σιδηροδρομικού άξονα 8 (“Rail Corridor VIII”). Η χρηματοδότηση αφορά την κατασκευή του σιδηρόδρομου, της σήμανσης και των σχετικών τηλεπικοινωνιών από την Kriva Palanka ως τα σύνορα με την Βουλγαρία (23,4 χλμ.). Επίσης θα χρηματοδοτηθεί και η ηλεκτροδότηση ολόκληρης της ανατολικής γραμμής (88 χλμ.). Το συνολικό κόστος ανέρχεται στα 559,7 εκ. €. Οι ΕΤΕπ και ΕΤΑΑ θα διαθέσουν από δανειακά κεφάλαια 175 εκ. € έκαστη, το WBIF επιχορηγήσει 133,9 εκ. € ενώ το προ-ενταξιακό ταμείο θα χορηγήσει 60,75 εκ. €. Με την ολοκλήρωση του παραπάνω έργου, θα βελτιωθεί κατά πολύ η σιδηροδρομική διασύνδεση της ΔΒΜ με την Βουλγαρία και κατ’ επέκταση με το Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (TEN-T),
- **Περιφερειακό Σύστημα Διαχείρισης Απορριμμάτων** Περιφέρειας Βαρδάρη και Νοτιοανατολικής Περιφέρειας. Το έργο ανέρχεται σε 72,92 εκ.€ (2,12 εκ.€ επιχορήγηση WBIF, δάνειο 55 εκ.€ EBRD και επιπλέον εξωτερική επιχορήγηση 700 χιλ. €, 9 εκ.€ από SEECO³ και επιπλέον αναμενόμενη επιχορήγηση 6,1 εκ.€ από WBIF). Το έργο βρίσκεται σε στάδιο προετοιμασίας για έκδοση προκήρυξης και αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί έως 30.08.2026.
- **Περιφερειακό Σύστημα Διαχείρισης Απορριμμάτων** για τις Περιφέρειες Polog, Πελαγονίας, Βαρδάρη, Νοτιοδυτικής και Νοτιοανατολικής Περιφέρειας. Η συνολική αξία του έργου υπολογίζεται σε 60,5 εκ.€ (22,56 επιχορήγηση WBIF, 29,3 εκ.€ δανεισμός EBRD και επιπλέον 975 χιλ.€ ως επιχορήγηση καθώς και 7,7 εκ.€ από επιπλέον μη προσδιορισμένες ακόμα πηγές). Το έργο βρίσκεται σε στάδιο προετοιμασίας για έκδοση προκήρυξης και αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί έως 31.1.2025.
- Διάθεση πιστωτικής γραμμής 4 εκ. € για τη στήριξη των **Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων**,
- **Φράγμα και σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Cebren**. Η συνολική αξία του έργου ανέρχεται σε 553 εκ.€, χρηματοδοτείται με επιχορήγηση ενός εκ.€ από WBIF, δάνειο 358,6 εκ.€ από EBRD, ίδιους πόρους 82,8εκ.€ και αναμένεται περαιτέρω επιχορήγηση 110εκ.€ από WBIF. Το έργο βρίσκεται σε προ-σπάθεια συμβασιοποίησης και δεν υπάρχει ακόμα εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα επί της διαδικασίας με την κατ’ αρχήν ανάδοχο εταιρεία (ΔΕΗ)
- **Αγωγός διασύνδεσης φυσικού αερίου Βόρειας Μακεδονίας-Κοσσόβου**. Η συνολική αξία του έργου εκτιμάται σε 11,9 εκ.€ (653 εκ.€ επιχορήγηση WBIF, 9,9 εκ.€ δάνειο EBRD, 400.000€ ίδιοι πόροι και

³ Southern Electrical Equipment Company

αναμενόμενη επιπλέον επιχορήγηση 1εκ.€ από WBIF). Το έργο βρίσκεται σε στάδιο σχεδιασμού και δεν υπάρχει προς ώρας εκτιμώμενος χρόνος έκδοσης της προκήρυξης.

- **Διασύνδεση μέσω αγωγού φυσικού αερίου Βόρειας Μακεδονίας – Σερβίας.** Η αξία του έργου υπολογίζεται σε 28,8 εκ.€ (998 χιλ.€ επιχορήγηση WBIF, 26,9 εκ.€ δανεισμός EBRD, ίδιοι πόροι 110 χιλ.€ και αναμενόμενη επιπλέον χρηματοδότηση WBIF 800 χιλ.€). Βρίσκεται σε στάδιο προετοιμασίας για έκδοση προκήρυξης και αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί έως 31.12.2027.
- **Κατασκευή φωτοβολταϊκών σταθμών** σε μονάδες παραγωγής ενέργειας Oslomej 2 και Μοναστηρίου. Έργο συνολικής αξίας 25,6 εκ.€ (5,12 εκ.€ επιχορήγηση από WBIF, δάνειο 19,84 εκ.€ από EBRD και 670 χιλ.€ ίδιοι πόροι). Βρίσκεται σε στάδιο σχεδιασμού και δεν προβλέπεται ακόμη εκτιμώμενος χρόνος έκδοσης προκήρυξης. Σημειώνεται ότι η πρώτη φάση εκτέλεσης του έργου ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2022.
- **Διάδρομος 10 : Εκσυγχρονισμός Σιδηροδρομικής γραμμής Tabanovce-Gevgelija.** Έργο συνολικής αξίας 103,8 εκ.€ (804 χιλ.€ επιχορήγηση WBIF και δανεισμός 103 εκ.€ από EBRD). Το έργο αφορά την εγκατάσταση και εφαρμογή του ETCS Level 1 και GSM-R, νέων και σύγχρονων συστημάτων σηματοδότησης και επικοινωνιών, καθώς και των τεχνικών προτύπων της Ε.Ε. Δεν υπάρχει έως σήμερα γνωστό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης.
- Πρόγραμμα «Βιοποικιλότητα και Φυσικά Οικοσυστήματα».

3. Βοσνία και Ερζεγοβίνη

- Ενίσχυση της ανάπτυξης γρήγορων και οικονομικών **διαδικτυακών υπηρεσιών** με στόχο την ψηφιοποίηση της οικονομίας,
- Χρηματοδότηση **κατασκευής τμήματος 15 χλμ. αυτοκινητοδρόμου Vc** , πλησίον πόλης Μόσταρ, μέσω 15ετούς δανείου ύψους 110 εκ. €. Επιπλέον 150 εκ. € θα χορηγηθούν για τον ίδιο σκοπό μέσω WBIF.
- Ενίσχυση κατασκευής **γραμμής τραμ Ilidza-Hrasnica**, μέσω δανείου 25 εκ. €.
- **Σιδηροδρομικό δίκτυο Samac-Rjecica** / Εντάσσεται ως τμήμα του αυτοκινητόδρομου Corridor Vc Εκτιμώμενο κόστος επένδυσης 165,4 εκ.€ (επιχορήγηση 86 εκ.€ από WBIF, δάνειο EBRD 37,4 εκ.€ και δάνειο EIB 40 εκ.€). Αναμενόμενη ολοκλήρωση εντός 2027.
- **Οδικός άξονας Corridor Vc- Τμήμα αυτοκινητόδρομου Mostar South – Kvanj Tunnel Motorway subsection.** Το έργο ανέρχεται σε 81,5 εκ.€ (επιχορήγηση 31,4 εκ.€ από WBIF, δάνειο EBRD 40,2 εκ.€ και ίδιοι πόροι 9,9 εκ.€) και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός 2027.

4. Κόσοβο

- Δανειοδότηση 23,2 εκ. €, για την **κατασκευή του φωτοβολταϊκού θερμοηλεκτρικού σταθμού TERMOKOS** στην Πρίστινα (επιχορηγείται από την Ε.Ε. και την Γερμανική Αναπτυξιακή Τράπεζα KfW με 21,5 και 31,6 εκ. ευρώ αντίστοιχα).
- Χρηματοδότηση συνολικά έως σήμερα 108 έργων **υποδομής, τηλεπικοινωνιών, ενέργειας και αστικής κινητικότητας**, μεταξύ των οποίων:
 - τα έργα προτεραιότητας για το 2024, όπως κατασκευή **σταθμών επεξεργασίας λυμάτων** σε Roduceva, Gjilan και Μιτροβίτσα, κατασκευή περιφερειακών δρόμων, τοποθέτηση οδικών πινακίδων, έργο τηλεπικοινωνιών για το σιδηροδρομικό τμήμα Άξονα 10 εντός του Κοσόβου καθώς και άλλα έργα στους τομείς ενέργειας και υδάτων, και
 - οκτώ τρέχοντα έργα κ/κυβέρνησης σε συνεργασία με EBRD, μεταξύ των οποίων τα έργα **ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια** σε Δήμους Πρίστινας και Πρίζρεν, **επεξεργασίας λυμάτων** στον Δήμο Ferizaj και **κατασκευής μονάδας ηλιακών θερμοσυσσωρευτών**.

5. Μαυροβούνιο

- α. Διάθεση δανείου 82 εκ. € προς την εθνική εταιρία ενέργειας του Μαυροβουνίου “Elektroprivreda Crne Gore AD Niksic (EPCG)” και στην “Green Gvozd LLC” για την **κατασκευή αιολικού πάρκου** (54.6 MW) στο Gvozd (δήμος Niksic), το οποίο θα παράγει κατ’ ελάχιστο 141 GWh ανά έτος
- Δάνειο 54 εκ. € για **ανακατασκευή αυτοκινητοδρόμου Budva-Tikvat**. Ως κατασκευαστικός ανάδοχος επελέγη η κινεζική κοινοπραξία Shandong Foreign Economic & Technical Cooperation/Shandong Luqiao Group
- Δάνειο 11 εκ. € προς κρατική εταιρεία σιδηροδρομικών υποδομών (ZICG), για **εκμηχάνιση συντήρησης σιδηροδρομικού δικτύου και αγορά εξοπλισμού τραινών**.

Επίσης, η EBRD εξετάζει το ενδεχόμενο χορήγησης δανείου με κρατική εγγύηση ύψους έως και 28 εκατ. ευρώ στην Crnogorski Elektroprenosni Sistem AD (CGES). Η χρηματοδότηση αφορά την αναβάθμιση του υφιστάμενου ηλεκτρικού υποσταθμού (SS) Brezna από 110/35 kV σε 400/110/35 kV και τη σύνδεση του με το εθνικό δίκτυο μεταφοράς.

6. Σερβία

- Έργα **αποκατάστασης υδροηλεκτρικών σταθμών** Τζέρνταμπ 3, Βλάσινα (δάνειο 67 εκ. €), Μπίστριτσα.
- **Κατασκευή 7 Περιφερειακών Κέντρων Διαχείρισης Απορριμμάτων**, με συγχρηματοδότηση από τη Γαλλική Αναπτυξιακή Υπηρεσία (AFD)
- Έργα **Επεξεργασίας Λυμάτων** (αρκετά από τα οποία σε συγχρηματοδότηση από το κινεζικό πρόγραμμα Clean Serbia)
- **Εκσυγχρονισμός σιδηροδρομικής γραμμής Βελιγράδι-Νις**, Διαδρόμου 10, σε συγχρηματοδότηση με ΕΤΕπ (βλ. ανωτέρω)
- Έργα **ΑΠΕ** μέσω δημοπρασιών Υπουργείου Ενέργειας,
- Έργα **ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια Βελιγραδίου**. Το έργο, με τίτλο «Ενεργειακή ανακαίνιση πολυκατοικιών που συνδέονται με συστήματα τηλεθέρμανσης», πραγματοποιείται σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ). Από τη συνολική αξία του έργου ύψους 64,5 εκατ. ευρώ, τα 50 εκατ. ευρώ προέρχονται από δάνειο της ΕΤΑΑ και τα υπόλοιπα 14,5 εκατ. ευρώ μέσω δωρεών.

Η. Επιπλέον Ευρωπαϊκές Χρηματοδοτήσεις

- **Κατασκευή Τερματικού Σταθμού συνδυασμένων μεταφορών στην περιοχή Batajnica (Σερβία)**

Η κατασκευή του σταθμού έχει ήδη ξεκινήσει με σκοπό τη σταδιακή μετατροπή του σε περιφερειακό συγκοινωνιακό κόμβο. Εκπονούνται σχέδια σε σύνδεση του με πρόσθετους κόμβους βόρεια προς Νόβι Σαντ, νότια προς Νις και ενδεχομένως σύνδεση με λιμάνια όπως αυτό του Μπαρ του Μαυροβουνίου, στην ακτή της Αδριατικής. Το έργο, συνολικής αξίας 15,5εκ.€ χρηματοδοτείται από την Ε.Ε (μέσω του μηχανισμού WBIF), με επιχορήγηση 13,8 εκ.€ και με 1,7 εκ.€ από τη Σερβική Κυβέρνηση.

- **Rhine-Danube Corridor: Demanding the Right Bank of the Sava River / Αποναρκοθέτηση ποταμού Σάβα.**

Το κόστος της επένδυσης ανέρχεται σε 38,9 εκ.€ (επιχορήγηση WBIF-EU 8.3 εκ.€, δάνειο 30 εκ.€ και επιχορήγηση 0,6 εκ.€ από WB) με εκτιμώμενο χρόνο ολοκλήρωσης 2027.